

VALLS DE MADRIU I PERAFITA

De la Plana a la Collada de la Maiana

Distància	14,5 km
Desnivell acumulat	1187 m
Nivell de dificultat	fàcil
Data	20 d'octubre de 2016
Cartografia	Ed. Alpina. Andorra (1:40000)
Punts per a GPS	http://ca.wikiloc.com/wikiloc/view.do?id=15255723

Itinerari circular per una de les contrades més belles del Principat d'Andorra: la Vall de Madriu - Perafita - Claror, declarada Patrimoni de la Humanitat per la UNESCO l'any 2004, com a paisatge cultural.

D'origen glacial, és formada per la conca del Madriu, tributari de la Valira d'Orient i el seu afluent el riu de Perafita i de Claror, la segona més extensa d'Andorra.

Bona part del camí el farem pel costat d'aquest rius que salten i s'entollen amb brogit, creant raconades idíl·liques, envoltats d'una densa i heterogènia vegetació de bedolls, avellaners, moixeres, boix, pi...

Més amunt són el pi negre i l'abetosa qui senyoregen el paisatge, contrastant amb els vastos rasos de la part alta.

Com si tot això no fos suficient per sí mateix, la vessant humana acaba d'arrodonir-ho: bordes, cabanes, pletes, pastures, camins de ferradura empedrats i fins i tot una farga.

Itinerari de bon fer, sense cap mal pas, com correspon a la mena de camins pels que transita. Ben fressats, senyalitzats i amb un refugi a cada banda. Ara bé: cal tenir en compte la llargària i desnivell.

Si no hi heu estat, ja trigueu. I si ho coneixeu, segur que no us farà mandra tornar-hi.

Accés

A les Escaldes prenem la carretera d'Engolasters (CS-200). En un tancat revolt a l'esquerra la deixem a mà dreta per la de la Comella i de la Plana (CS-101) creuant el riu Madriu. Pocs metres més enllà, just a l'alçada del quilòmetre 7, surt el Camí de la Muntanya. L'espai per aparcament és limitat i la carretera estreta i revirada.

La Plana (1225m)

Hi ha un planell informatiu i indicadors a Ràmio i els refugis de Fontverd i de l'Illa. Seguint el GR 7 (Andorra-Gibraltar), encetem l'empedrat i ample camí de la Muntanya, pel marge esquerre del Madriu.

Deixem a mà dreta el camí de la Comella i, poc més enllà, el de la Font del Boïgot, pel que retornarem.

Pont de Sassanat (1305m)

Pel que passem al marge dret. Deixem a mà esquerra el camí de les Molleres, que mena a la ferrada del Roc d'Esquers, instal·lada als espadats que s'alcen davant nostre.

La fisonomia del ben conservat camí de la Muntanya, empedrat, amb ponts i murs de pedra seca ens fa adonar de la importància que deuria tenir ens temps pretèrits: les bordes i la farga que trobarem més amunt, les pastures, l'accés a les valls de la Llosa i de Campcardós...

Bordes d'Entremesaigües (1470m)

Continuem recte, deixant a mà dreta el camí que puja al refugi de Perafita, per on marxa el GR 11.10 (Bordes de Ràmio a la Cabana dels Esparvers). Força més amunt, poc abans de Ràmio, trobem el camí de la Tallada, que també puja a Perafita.

Bordes de Ràmio (1647m)

Les trobem a mà dreta. Com les d'Entremesaigües, fins a mitjans del segle XX eren habitades tot l'any. Al costat dels petits habitatges, graners i pallisses per emmagatzemar-hi els cereals i la palla. Més enllà cledes pel bestiar i bancals en terrasses, ara dedicades a pastura, on s'hi cultivava blat i sègol.

Per l'esquerra se'ns ajunta el camí dels Matxos, que ve d'Engolasters pel coll de Jovell. Hi passa el GR 11 que aquí s'uneix al GR 7. Aquest camí és el que es va utilitzar per construir les preses de Ràmio i de l'Illa, que alimenten la d'Engolasters mitjançant una mina construïda als anys quaranta del segle passat.

Força més amunt, passada la Borda de l'Estall, la vall es tanca i el camí passa el congost enlairat sobre el riu, protegit per una llarga barana. Poc més enllà tornem a trobar un altre camí que baixa de coll Jovell: el del Solà de Ràmio.

Quan creuem el riu a gual, sortim al Planell de Fontverd.

Refugi de Fontverd (1875m)

A diferència d'altres, aquest refugi no guardat no té una part reservada a pastors i banders. Disposa de lliteres metàl·liques per a vuit places, taules, bancs i estufa. A l'exterior hi ha font, fogons i més taules. També eines per fer llenya. I una cabana al costat.

A partir del refugi continuem guanyant alçària. Al collet de l'Infern ja podem albirar, al fons en la direcció de la marxa, els cims de la serra del Sirvent.

Barraca de la Farga (1986m)

Al costat del camí i al peu del pic de la Maiana. És el vestigi de la indústria siderúrgica de la vall i exemple de farga catalana (1). Va estar activa entre els anys 1732 i 1836. Com tantes altres escampades arreu del Pirineu, és situada en un lloc idoni amb aigua, fusta —i per tant carbó— i matèria primera a l'abast, que li fornien els meners de la Maiana i de Claror.

Pocs metres més enllà deixem el camí de la Muntanya i pel de la Collada de la Maiana, creuant el riu per unes passarel·les de sòlids troncs. Forma part del GRP d'Andorra (2) i els senyals de continuïtat són vermell i groc.

Sortim a una clariana des de on podem albirar els cims entre la Tosseta de Vallcivera i la Serra del Sirvent.

(1) La farga catalana era un tipus de forja, on es produïa ferro pel procediment de reducció del mineral conegut com a «procediment català». Va tenir importància durant l'edat mitjana, i es va estendre per tot Europa, però al segle XIX entrà en declivi.

(2) Ruta senderista que, en set etapes, dóna la volta a Andorra.

Estall Serrer (2036m)

Pleta (1) amb una cabana restaurada fa poc. Hi ha un indicador en una bifurcació, on continuem vers la collada de la Maiana (dreta). Pugem a la part alta del clos i en creuem la tanca.

Encetem el tram de camí més costerut i menys definit. Els senyals de pintura, antics, son únicament sobre el rocam i poc visibles. El camí es confon amb tiranys del bestiar. Tot i que hi ha fites, hem d'anar amb l'ull viu per no perdre'l. Però la direcció és molt evident i s'endevina la situació de la collada. A mitja pujada trobem una bifurcació on anem a la dreta. El camí de l'esquerra mena a l'estany de Serra Mitjana.

Més amunt el camí és més fressat i planer.

(1) Estall és sinònim de pleta. Si bé no tant comú, és prou present a la toponímia pirinenca, especialment al Pallars i la Ribagorça.

Collada de la Maiana (2426m)

Ample i oberta, entre el pic homònim i la Tossa Plana, que cal no confondre amb la veïna de Lles. Dóna accés a la Rasa de Perafita, uns rasos (1) coronats pel cim de la Maiana. És el punt més alt del recorregut.

Etimològicament el mot «Maiana» sembla tenir el mateix origen i significació que els veïns estany i pic de Serra Mitjana. Creuem el vast planell (W) i comencem a baixar en fort pendent a la Pleta de Perafita.

(1) A muntanya, superfície extensa, llisa, no rocosa i no coberta de bosc.

Refugi de Perafita (2200m)

Es tracta d'un altre refugi no guardat. En la part lliure disposa de sis lliteres metàl·liques, llar de foc i hi ha aigua al costat. Com el de Fontverd, hi ha una cabana ben a prop.

Alçat en una pleta des de la que s'albira, a migdia, el Tossal de la Truita o Pic de Perafita i estratègicament situat en una cruïlla de camins. Des de Ràmio arriba, pel costat de la cabana veïna, el camí de la Tallada. El GRP, per on hem vingut, continua cap al Port Negre per l'estany de la Nou i el refugi de Claror. Del refugi dels Estanys de la Pera i pel port de Perafita, hi arriba el GR 11.1 que baixa a Entremesaigües. És el que seguirem.

Baixem i, quan retrobem el bosc, deixem a mà esquerra el camí de Claror.

Camí de Claror (2110m)

Continuem recte davallant en direcció al riu de Claror i Perafita. Quan l'atenyem, el seguim pel marge dret.

No tant ben apariat com el de Madriu, el de Perafita és també un bonic camí de bast amb trams empedrats.

Prou més avall, quan comencem a trobar feixes amb marges i parets de pedra seca, deixem el camí de Perafita i el GR 11.1 que, en uns deu minuts, ens retornaria a Entremesaigües.

Camí de la Font del Boïgot (1550m)

Anem a l'esquerra per un camí comunal, indicat i senyalitzat amb pintura groga.

Creuem el riu que aquí té dos braços, primer a gual per unes passeres i poc més enllà per una passarel·la de fusta.

La font és un generós degotall a l'esquerra del camí, que s'escola per la tosca entremig de molsa i heura, en un racó molt ombrívol. Poc més enllà passem pel costat de la borda.

Ben aviat retrobem el camí de la Muntanya, molt a prop del pont de Sassanat.